

DE ONDERWIJSVISITATIE
VERKORTE PROCEDURE
Productdesign

Een onderzoek naar de kwaliteit van de academisch gerichte bachelor
en master Productdesign aan de LUCA School of Arts

www.vluhr.be Brussel - maart 2015

vluhr

DEEL I ALGEMEEN DEEL 5

**De onderwijsvisitatie Bachelor of Arts in het Productdesign en
Master of Arts in het Productdesign – LUCA School of Arts**

- 1 Inleiding 7
2. Verkorte procedure 7
3. De visitatiecommissie 8
4. Werkwijze 8
5. Tabel met scores, onderwerpen en facetten 9

DEEL II OPLEIDINGSRAPPORT 11

BIJLAGEN 23

- Bijlage 1** Personalialia van de leden van de visitatiecommissie 24
- Bijlage 2** Bezoekschema 26

DEEL 1

Algemeen deel

De onderwijsvisitatie – verkorte procedure Productdesign

1 Inleiding

In het najaar van 2011 heeft de visitatiecommissie Productdesign in opdracht van de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA), de academische gerichte opleidingen Bachelor of Arts in het Productdesign en Master of Arts in het Productdesign gevisiteerd. Dit initiatief kaderde in de werkzaamheden van de VLHORA op het vlak van de externe kwaliteitszorg, waarmee de Vlaamse hogescholen gevolg geven aan de decretale verplichtingen terzake.

De bevindingen, conclusies en aanbevelingen van de visitatiecommissie werden vastgelegd in het visitatierapport “Productdesign – Een onderzoek naar de kwaliteit van de academisch gerichte bachelor- en masteropleiding Productdesign aan de Vlaamse hogescholen”, dat werd gepubliceerd op 27 maart 2012.

De betrokken opleiding heeft vervolgens een accreditatieaanvraag ingediend bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO). De academisch gerichte Bachelor of Arts en Master of Arts in het Productdesign aan de toenmalige Katholieke Hogeschool Limburg (nu met Groep T – Leuven en met de Katholieke Hogeschool Leuven gefusioneerd tot UC Leuven-Limburg) kreeg een negatief accreditatiebesluit van de NVAO. Conform het decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen vroeg de Katholieke Hogeschool Limburg daarop voor de opleiding een tijdelijke erkenning aan. Die werd haar door de Vlaamse regering verleend voor een periode van twee jaar, dat wil zeggen tot 30 september 2015.

2 Verkorte procedure

De decreetgever voorziet dat de accreditatie van een opleiding na het verlopen van een tijdelijke erkenning plaatsvindt via een verkorte procedure. Een nieuwe externe beoordeling (m.i.v. een gepubliceerd rapport) dient te worden uitgevoerd. Op basis daarvan neemt de NVAO een besluit dat zij publiceert in een accreditatierapport.

- Onderhavig rapport bevat de resultaten van de externe beoordeling van academisch gerichte bacheloropleiding Productdesign en de masteropleiding Productdesign aan de LUCA School of Arts. De beoordeling werd uitgevoerd door een visitatiecommissie, samengesteld uit onafhankelijke experts (cfr. infra) en gecoördineerd door de VLUHR. De beoordeling van de opleiding heeft, zoals decretaal bepaald, alleen betrekking op die elementen op basis waarvan de vorige accreditatie-aanvraag negatief werd beoordeeld, in casu onderwerp 6, facet 6.1 gerealiseerd niveau.

3 De visitatiecommissie

3.1 Samenstelling

De visitatiecommissie die deze 'verkorte' visitatie uitvoerde, bestond uit leden met vakdeskundige, beleids-, onderwijskundige, internationale en auditexpertise. De commissie bevatte twee nieuwe commissieleden waaronder de domeindeskundige en het student-lid, en de voorzitter en een commissielid (onderwijsdeskundige) uit de vorige visitatiecommissie. De commissie voor de verkorte procedure werd op 10 oktober 2014 door de VLUHR ingesteld, na positief advies van de NVAO, d.d. 25 september 2014. De commissie was als volgt samengesteld:

Voorzitter en domeindeskundige:	<i>Prof. dr. Peter Vink</i> , hoogleraar Faculteit Industrial Design Engineering, TU Delft.
Domeindeskundig lid:	<i>Mevrouw Chequita Nahar</i> , Directeur Maastricht Academy Fine Arts & Design.
Onderwijsdeskundig lid:	<i>De heer Ivan D'haese</i> , Senior Staff Member Educational Development, Hogeschool Gent.
Student-lid:	<i>Mevrouw Ilse Van den Broeck</i> , studente Interieurarchitectuur, Universiteit Hasselt.

Mevrouw Evelien Vandenhoute, stafmedewerker Kwaliteitszorg verbonden aan de Cel Kwaliteitszorg van de VLUHR, trad op als projectbegeleider en secretaris.

Voor korte curricula vitae van de commissieleden wordt verwezen naar bijlage 1.

4 Werkwijze

Ter voorbereiding van de verkorte visitatie heeft de betrokken opleiding een zelfevaluatie-rapport opgesteld waarin de opnieuw te beoordelen onderwerpen werden besproken. Het zelfevaluatie-rapport werd op 30 september 2014 aan de Cel Kwaliteitszorg van de VLUHR overgemaakt, die het op haar beurt aan de commissieleden bezorgde. De visitatiecommissie kreeg aldus de gelegenheid deze informatie zorgvuldig te bestuderen en het bezoek grondig voor te bereiden.

Het bezoek van de visitatiecommissie vond plaats op 3 december 2014. Tijdens het bezoek heeft de visitatiecommissie gesprekken gevoerd met de opleidingsverantwoordelijken en kwaliteitszorgverantwoordelijken, de studenten, de alumni, het werkveld en de docenten. Het bezoekschema is toegevoegd als bijlage 2.

Als laatste stap in het proces heeft de commissie, conform het visitatieprotocol "Handleiding visitaties VLIR/VLHORA, Brussel, september 2008", haar bevindingen en conclusies omtrent de te beoordelen onderwerpen in voorliggend rapport vastgelegd. De opleiding werd hierbij in de gelegenheid gesteld om op het concept van het rapport te reageren.

5 Tabel met scores, onderwerpen en facetten

Verklaring van de scores op de facetten:

Excellent (E)	'best practice', kan (internationaal) als voorbeeld dienen voor andere opleidingen
Goed (G)	de kwaliteit stijgt uit boven de basiskwaliteit
Voldoende (V)	voldoet aan de basiseisen
Onvoldoende (O)	voldoet niet aan de minimumeisen
oké	voldoet aan de formele eisen

Verklaring van de scores op de onderwerpen:

+	voldoet minstens aan de minimum-eisen voor basiskwaliteit; er is geen verdere schaalverdeling om verdere graden van excellentie aan te duiden.
-	voldoet niet aan de minimum-eisen voor basiskwaliteit.

Het facet 'studieomvang' wordt gescoord met 'oké', indien de opleiding voldoet aan de decretale eisen m.b.t. de studieomvang, uitgedrukt in studiepunten.

De cursief weergegeven onderwerpen en facetten en de daaraan toegekende scores werden in 2011 beoordeeld.

<i>Onderwerp 1 Doelstellingen van de opleiding</i>	+
<i>Onderwerp 2 Programma</i>	+
<i>Onderwerp 3 Inzet van personeel</i>	+
<i>Onderwerp 4 Voorzieningen</i>	+
<i>Onderwerp 5 Interne kwaliteitszorg</i>	+
Onderwerp 6 Resultaten	+
Facet 6.1 Gerealiseerd niveau	V
Facet 6.2 Onderwijsrendement	V

DEEL 2

Opleidingsrapport:
Productdesign

LUCA SCHOOL OF ARTS

Bachelor of Arts in het Productdesign en de Master of Arts in het Productdesign

SITUERING VAN DE OPLEIDING

De opleiding Productdesign is een academische bachelor- en masteropleiding. In Vlaanderen is dit een unieke opleiding die aangeboden wordt aan de LUCA School of Arts, meer bepaald aan de MAD-faculty, campus C-Mine te Genk. De MAD-faculty (Media Arts Design) is een samenwerking tussen de Provinciale Hogeschool Limburg (nu de PXL-hogeschool), de Katholieke Hogeschool Limburg (nu UCLL) en de LUCA School of Arts rond het kunstonderwijs in Limburg. Vanaf 1 januari 2015 ligt de onderwijsbevoegdheid van de kunstopleidingen binnen de MAD-faculty volledig bij de LUCA School of Arts. Kunstopleidingen worden in de MAD-faculty op twee campussen aangeboden, Op campus C-Mine te Genk kan men de opleidingen Productdesign, Fotografie, Animatiefilm, Communicatie & Media-design, Televisie-Film en het postgraduaat Multimedia en Communicatie vinden. Op Campus Elfde Liniestraat in Hasselt kan men terecht voor Grafisch Ontwerp, Juweelontwerp en Edelsmeedkunst en Vrije Kunsten (Beeldhouwkunst, Keramiek, Schilderkunst, Vrije Grafiek) alsook voor de Specifieke Lerarenopleiding en voor de vervolgopleiding Creatieve Therapie.

Het onderzoek binnen MAD-research wordt gestructureerd en gestuurd vanuit vijf onderzoeksdomeinen. De onderzoeksdomeinen Play & Game, Social Spaces en Re-Visionary zijn verbonden aan de onderzoekseenheid Inter-Actions binnen de Bijzondere Faculteit Kunsten (LUCA Faculteit Kunsten) van de KU Leuven.

De onderzoeksdomeinen FRAME en Art/Object & Design zijn verbonden aan de onderzoeksgroep MAD-research binnen de Faculteit Architectuur en Kunst van de UHasselt.

De opleiding Productdesign bestaat uit een academisch bachelorprogramma van 3 jaren (180 studiepunten) en een masterprogramma van 2 jaren (120 studiepunten). Er studeren op dit moment 78 studenten in de opleiding.

ONDERWERP 1 DOELSTELLINGEN VAN DE OPLEIDING

Facet 1.1 Niveau en oriëntatie van de opleiding

Beoordeling 2011

In het visitatierapport kende de commissie de opleiding een **voldoende** toe voor het facet 1.1.

Facet 1.2 Domeinspecifieke eisen

Beoordeling 2011

In het visitatierapport kende de commissie de opleiding een **goed** toe voor het facet 1.2.

Conclusie bij onderwerp 1: Doelstellingen

Gegeven de positieve scores die aan de facetten 1.1 en 1.2 werden toegekend in 2011, besluit de commissie op onderwerpniveau tot een positief oordeel voor de opleiding.

ONDERWERP 2 PROGRAMMA

Facet 2.1 Relatie tussen doelstellingen en inhoud van het programma

Beoordeling 2011

In het visitatierapport kende de commissie de opleiding een **voldoende** toe voor het facet 2.1.

Facet 2.2 Eisen professionele en academische gerichtheid van het programma

Beoordeling 2011

In het visitatierapport kende de commissie de opleiding een **voldoende** toe voor het facet 2.2.

Facet 2.3 Samenhang van het programma

Beoordeling 2011

In het visitatierapport kende de commissie de opleiding een **goed** toe voor het facet 2.3.

Facet 2.4 Studieomvang

Beoordeling 2011

Oordeel van de visitatiecommissie: **oké**

Facet 2.5 Studielast

Beoordeling 2011

In het visitatierapport kende de commissie de opleiding een **voldoende** toe voor het facet 2.5.

Facet 2.6 Afstemming tussen vormgeving en inhoud

Beoordeling 2011

In het visitatierapport kende de commissie de opleiding een **voldoende** toe voor het facet 2.6.

Facet 2.7 Beoordeling en toetsing

Beoordeling 2011

In het visitatierapport kende de commissie de opleiding een **goed** toe voor het facet 2.7.

Facet 2.8 Masterproef

Beoordeling 2011

In het visitatierapport kende de commissie de opleiding een **voldoende** toe voor het facet 2.8.

Facet 2.9 Toelatingsvoorwaarden

Beoordeling 2011

In het visitatierapport kende de commissie de opleiding een **voldoende** toe voor het facet 2.9.

Conclusie bij onderwerp 2: Programma

Gegeven de positieve scores die aan de facetten 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.7, 2.8 en 2.9 werden toegekend in 2011, besluit de commissie op onderwerpniveau tot een positief oordeel voor de opleiding.

ONDERWERP 3 INZET VAN HET PERSONEEL

Facet 3.1 Kwaliteit van het personeel

Beoordeling 2011

In het visitatierapport kende de commissie de opleiding een **voldoende** toe voor het facet 3.1.

Facet 3.2 Eisen professionele en academische gerichtheid

Beoordeling 2011

In het visitatierapport kende de commissie de opleiding een **onvoldoende** toe voor het facet 3.2.

Facet 3.3 Kwantiteit personeel

Beoordeling 2011

In het visitatierapport kende de commissie de opleiding een **voldoende** toe voor het facet 3.3.

Conclusie bij onderwerp 3: Inzet personeel

Aan de facetten 3.1 en 3.3 werd in 2011 een positieve score toegekend. Ondanks de score 'onvoldoende' op facet 3.2 besloot de toenmalige commissie tot het toekennen van een positief oordeel op onderwerpniveau. Dit deed zij omdat zij tijdens het visitatiebezoek in 2011 de eerste tekenen van verbetering zag, en zij bovendien meende dat de kwaliteit, de kwantiteit en de professionele gerichtheid van het personeel voldoende waren. De opleiding had volgens de commissie voldoende potentieel om de aanbeveling van de commissie (rekruteren van personeel met onderzoekservaring) op te volgen. Zoals in facet 6.1 beschreven, heeft de opleiding aan deze aanbeveling zeker gevolg gegeven.

ONDERWERP 4 VOORZIENINGEN

Facet 4.1 Materiële voorzieningen

Beoordeling 2011

In het visitatierapport kende de commissie de opleiding een **goed** toe voor het facet 4.1.

Facet 4.2 Studiebegeleiding

Beoordeling 2011

In het visitatierapport kende de commissie de opleiding een **voldoende** toe voor het facet 4.2.

Conclusie bij onderwerp 4 : Voorzieningen

Gegeven de positieve scores die aan de facetten 4.1 en 4.2 werden toegekend in 2011 besluit de commissie op onderwerpniveau tot een positief oordeel voor de opleiding.

ONDERWERP 5 INTERNE KWALITEITSZORG

Facet 5.1 Evaluatie resultaten

Beoordeling 2011

In het visitatierapport kende de commissie de opleiding een **voldoende** toe voor het facet 5.1.

Facet 5.2 Maatregelen tot verbetering

Beoordeling 2011

In het visitatierapport kende de commissie de opleiding een **voldoende** toe voor het facet 5.2.

Facet 5.3 Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld

Beoordeling 2011

In het visitatierapport kende de commissie de opleiding een **voldoende** toe voor het facet 5.3.

Conclusie bij onderwerp 5 : Interne kwaliteitszorg

Gegeven de positieve scores die aan de facetten 5.1, 5.2 en 5.3 werden toegekend in 2011, besluit de commissie op onderwerpniveau tot een positief oordeel voor de opleiding.

ONDERWERP 6 RESULTATEN

Facet 6.1 Gerealiseerd niveau

Beoordelingscriterium:

- De gerealiseerde eindkwalificaties zijn in overeenstemming met de nagestreefde competenties qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen.

Beoordeling 2011

In het visitatierapport kende de commissie de opleiding een **onvoldoende** toe voor het facet 6.1.

De commissie die de opleidingen Bachelor of Arts in het Productdesign en Master of Arts in het Productdesign bezocht in 2011, haalde als voornaamste reden van de negatieve score het niveau van de masterproeven aan, dat zeer wisselend was. Volgens de commissie hing dit nauw samen met het tekort aan wetenschappelijk onderzoek in het onderwijs, en dus ook met de academische kwaliteit van de lesgevers (facet 3.2) en het door hen samengestelde lesmateriaal. De kwaliteit daarvan moest volgens de commissie omhoog. Bovendien moest de opleiding ook meer naar buiten (durven) komen met haar resultaten en moest zij werken aan het verhogen van de resultaten van internationalisering. De commissie deed in 2011 volgende aanbevelingen:

- De commissie beveelt aan het algemene niveau van de masterproeven te verhogen.
- De commissie beveelt de opleiding aan om de zichtbaarheid van de resultaten van de opleiding te vergroten.
- De commissie beveelt aan de basisvaardigheden te verhogen.
- De commissie vraagt een verhoging van de resultaten van internationalisering.

Beoordeling hervisitatie

De commissie beoordeelt het gerealiseerd niveau van de opleiding als **VOLDOENDE**.

Na het resultaat van de visitatie van 2011 en het aanvragen van de tijdelijke erkenning, stelde de opleiding een verbeterplan op dat tegemoet moest komen aan de scores onvoldoende en de aanbevelingen van de commissie. De commissie die de opleiding in 2014 opnieuw bezocht, was onder de indruk van de stappen die de opleiding sinds een aantal jaren heeft gezet en zij was tevreden dat de opleiding haar toekomst in eigen handen heeft genomen. Het zelfevaluatierapport dat de opleiding indiende in september 2014, getuigde dan ook van een grondige en overzichtelijke aanpak. Tijdens de gesprekken ter plaatse gaven de opleidingsverantwoordelijken eveneens aan dat het werk nog niet is afgerond: er staat nog steeds veel te gebeuren met betrekking tot het optimaliseren van de opleiding. De commissie kijkt uit naar de verdere implementatie van de verbeterplannen.

In de voorbije jaren heeft de opleiding vooral ingezet op volgende krachtlijnen: het aanscherpen van het opleidingsprofiel van de opleiding, het scherpstellen van de rol van onderzoek in de opleiding, het ontwikkelen van een nieuw curriculum, het verhogen van het niveau van de masterproef en het verhogen van de academische gerichtheid in het personeelsbeleid.

Door middel van workshops binnen het docententeam, interviews met domeinexperten, (internationale) benchmarking met andere verwante opleidingen, reflectie op visieteksten en het raadplegen van andere inspiratiebronnen, slaagde de opleiding er volgens de commissie in om een

nieuwe visie, missie en competentieprofiel op te stellen; dit laatste met de zes kerncompetenties (1) onderzoeken, (2) ontwerpen en realiseren, (3) analyseren en verbanden leggen, (4) communiceren, (5) organiseren en (6) reflecteren. Dit vernieuwde profiel was op zijn beurt de aanleiding om te opteren voor een volledig hernieuwd curriculum. Op het moment van de visitatie was het nieuwe curriculum geïmplementeerd in het eerste bachelorjaar en het tweede masterjaar. De commissie vindt het hernieuwde programma een positieve evolutie ten opzichte van een aantal jaren geleden en apprecieert eveneens de inspanningen die de opleiding reeds heeft geleverd om de ECTS-fiches te optimaliseren. Daar het nog enkele academiejaren zal duren vooraleer de hele opleiding hervormd is, paste men in de andere opleidingsjaren verschillende zaken aan om het academische en gerealiseerde niveau van de opleiding reeds op korte termijn te verbeteren. De opleiding focuste daarbij vooral op het leren academisch schrijven en op de aanpassing van het cursusmateriaal.

Voor dit laatste werkte de opleiding met een systeem van zelfreflectie en vroeg elke docent zijn of haar cursusmateriaal te screenen aan de hand van een checklist. Volgens de opleiding wakkerde dit het bewustmakingsproces over de nood aan uniformiteit bij elke docent aan. Een aantal docenten hebben zich eveneens bijgeschoold op vlak van informatievaardigheden. De commissie keek tijdens het visitatiebezoek het herwerkte cursusmateriaal in en stelde vast dat dit in positieve zin geëvolueerd is ten opzichte van de vorige visitatie. In het cursusmateriaal van enkele docenten werd het gebruikte APA-referentiesysteem nog niet overal uniform toegepast. Omdat dit belangrijk is in het kader van de onderzoeksvaardigheden van de studenten – ook zij dienen immers dit referentiesysteem te hanteren – beveelt de commissie de opleiding aan om verder te werken aan het correct refereren in alle cursusmaterialen.

De commissie bevroeg alle betrokkenen over het vernieuwde curriculum. Het stemde de commissie tevreden dat de gesproken docenten aangaven dat het nieuwe curriculum gedragen is door het volledige docententeam. De eerste bachelorstudenten en de tweede masterstudenten, die vanaf academiejaar 2014-2015 in het nieuwe curriculum les volgen, konden de veranderingen duidelijk waarderen. Volgens hen zijn de gevolgde opleidingsonderdelen steeds meer gelinkt aan het productdesign zelf, en is ook de wisselwerking theorie-praktijk sterk verbeterd. De studenten uit het tweede masterjaar haalden aan dat zij de indruk hadden dat er vanaf het eerste jaar meer gewerkt wordt aan de (basis)vaardigheden, terwijl zij dit in het verleden hadden gemist. De commissie stelde vast dat de opleiding via 'tools' (bijvoorbeeld schetsen, digitale 3D-vorming en gebruik van softwarepakketten zoals solidworks) en 'workshops', opleidingsonderdelen in het vernieuwde programma, inderdaad tegemoet komt aan de vraag van de commissie in 2011 om de vaardigheden te versterken en te verhogen. Volgens de studenten speelt het onderwijsteam ook korter op de bal met betrekking tot eventuele tekortkomingen, ook voor de jaren waarin het nieuwe curriculum nog niet volledig is uitgerold. Zo haalden studenten te weinig lessen over leren schetsen en te weinig diepgang in projecten aan als probleempunten in het verleden; deze werden reeds aangepakt. De commissie vraagt de opleiding verder te gaan op deze weg, en om de structurele feedback van de studenten blijvend in de docentenvergaderingen mee te nemen.

De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding de voorbije jaren sterk heeft ingezet op internationalisering en de inbedding ervan in het curriculum, en zag heel wat vooruitgang ten opzichte van de vorige visitatie. De opleiding heeft een viertal thema's afgebakend ('The power of making', 'Care for the future', 'Tangibility' en 'Sustainable scenarios') en gaat partnerschappen aan met buitenlandse instellingen die eveneens actief bezig zijn met die thema's, met als doel om vanaf academiejaar 2015-2016 een Erasmus Staff Exchange Program te ontwikkelen. Zo zijn er akkoorden gesloten met bijvoorbeeld Malmö University en Linnaeus University in Zweden, Les Ateliers, ENSCI in Parijs, het Hong Kong Design Institute, Ozyegin University (Turkije), Kolding School of Design (Denemarken), Academia di Venezia en Politecnico di Milano. Hierdoor is de inkomende

en uitgaande docentenmobiliteit reeds gestegen. De opleiding is actief in internationale netwerken als Cumulus (International Association of Universities en Colleges of Art, Design, and Media), DESIS (Design for Social Innovation towards Sustainability) en IDEM (International Design Educational Meeting). De commissie is eveneens tevreden dat de uitgaande studentenmobiliteit een flink stuk verhoogd is via buitenlandse stages en Erasmusuitwisselingen. De opleiding streeft naar 20% uitgaande studentenmobiliteit tegen 2018. De voorbije jaren kwamen enkele Duitse studenten lessen volgen in de opleiding. De commissie is voorstander van de plannen van de opleiding om het voor 30 studiepunten mogelijk te maken les te volgen in het Engels.

De commissie heeft tijdens de hervisitatie een zeer gemotiveerd team ontmoet dat veel welwillendheid vertoonde om iets te betekenen in een (internationaal) werkveld. Het versterkte teamgevoel en de dynamiek tussen de docenten onderling werd door de gesproken docenten aangehaald als één van de belangrijkste verwezenlijkingen van de voorbije jaren, wat een positieve invloed heeft op de hele opleiding. De commissie merkte ook dat de docentengroep een gedragen visie over zowel de inhoudelijke aanpak als de pedagogische aanpak van het programma en de hele opleiding kon voorleggen. Dit waardeerde zij. Ten gevolge van de opmerkingen het academisch niveau van de personeelsleden te verhogen, faciliteert de opleiding vier promotietrajecten die in de nabije toekomst hun doctorstitel zullen halen. De commissie meent dat de academische gerichtheid nu verzekerd is door de komst van deze profielen en door de overige onderzoeksactiviteiten binnen de opleiding. De opleiding heeft drie rollen aan onderzoek (onderzoek met design als onderwerp, onderzoek met design als doel en onderzoek met design als instrument) toegekend en deze verweven in het programma. De commissie waardeert het dat onderzoek nu meer dan vroeger in het onderwijsprogramma wordt toegepast. Bovendien waarderen de studenten de verscheidenheid aan disciplines die het personeelsteam vertoont, waardoor zij van meerdere disciplines een graantje kunnen meepikken tijdens hun opleiding.

Het nadenken over de plaats van onderzoek in de opleiding heeft volgens de commissie ertoe geleid dat de opleiding erin geslaagd is een onderzoeksleerlijn beter in te bedden in het onderwijsprogramma. Zo brengt de opleiding een eerstejaarsstudent bijvoorbeeld meteen in de eerste week van het academiejaar via de workshopweek 'Into Design' een aantal vaardigheden bij over ontwerpen, hoe te rapporteren en reflecteren. In de volgende opleidingsjaren wordt op vlak van onderzoeksvaardigheden naar de masterproef toegewerkt, die het grootste deel van het tweede masterjaar inneemt. Tijdens het verbetertraject dat de opleiding heeft doorlopen, zijn er meerdere maatregelen genomen om de begeleiding en het uiteindelijke niveau van de masterproef te verbeteren en op te krikken, wat de commissie waardeert. De opleiding heeft een leidraad rond de masterproef opgesteld zodat voor alle betrokkenen (docenten, studenten en werkveld) duidelijk is wat de verwachtingen zijn ten aanzien van de masterproef en hoe deze beoordeeld zal worden. Bovendien heeft elke student nu een vaste promotor, wordt de scriptie (waarvan het academische schrijven van de student een groot deel uitmaakt) afzonderlijke beoordeeld, krijgen studenten advies door onderzoekers in de opleiding en geven externe experts advies tijdens tussentijdse presentaties. De masterproef zelf komt tot stand na korte ontwerp opdrachten om de state of the art binnen het onderzoeksveld op te stellen en na het opleidingsonderdeel 'Veldwerk' dat een onderzoeksstage is in een bedrijf, organisatie of onderzoeksgroep waarvan de context correspondeert met het gekozen masterproefonderwerp. De commissie heeft waardering voor het nieuwe masterproefconcept en spoort de opleiding aan hiermee verder te gaan.

Aangezien de tweede masterjaarsstudenten op het moment van de visitatie net gestart waren met het werken aan hun masterproef, en deze studenten in de voorgaande academiejaren niet het vernieuwde curriculum hebben doorlopen, kon de commissie nog geen afgewerkte masterproeven van het nieuwe programma inkijken. De masterproeven van de voorgaande academiejaren die de opleiding aan de commissie voorlegde, waarop reeds bovenstaande verbeteracties

werden toegepast, stemde de commissie echter hoopvol. Zij meent immers dat er op vlak van onderzoeksvaardigheden een duidelijke ontwikkeling in deze masterproeven te zien is, dat ze een helder beeld van het verbetertraject van de opleiding scheppen en dat ze in het algemeen in kwaliteit zijn toegenomen. De commissie voegt daaraan toe dat het werk van de opleiding nog niet is afgelopen. Zo kan de opleiding nog de (tussentijdse) feedback over de masterproef naar studenten optimaliseren – studenten zijn immers vragende partij, en miste de commissie bij enkele masterproeven een duidelijke zelfreflectie van de studenten. Bovendien is de commissie van mening dat de garantie van het niveau van de masterproeven gekoppeld is aan de manier waarop deze geëvalueerd worden. De opleiding werkte op het moment van de visitatie aan een nieuw beoordelingsformulier van de masterproef. De commissie wenst de opleiding aan te bevelen te streven naar een objectief evaluatiedocument met bijvoorbeeld gedragsindicatoren of rubrics, gekoppeld aan de beoogde eindcompetenties. Zo kan voor alle actoren (studenten, externe juryleden, masterproefbegeleiders en –beoordelaars) duidelijk worden waar het eindcijfer voor de masterproef vandaan komt. De externe beoordelaars krijgen daarnaast best een mondelinge toelichting van de evaluatiecriteria en de verwachtingen ten aanzien van de masterproef.

Tijdens het visitatiebezoek stelde de commissie vast dat er bij de opleiding nog onduidelijkheid heerst over de uiteindelijke plaats en lengte van de (eventueel buitenlandse) stage. Een definitieve knoop moet daarover nog worden doorgemaakt. Tot nu toe werd een stage in het begin van het eerste masterjaar gepland, maar organisaties of bedrijven vragen vaak een langere stage. Gekoppeld aan een (langere) buitenlandse ervaring, komt het wel eens voor dat een student bijna een volledig academiejaar niet ter plaatse is. De commissie vraagt om hier snel een beslissing over te nemen zodat deze duidelijk gecommuniceerd kan worden naar de studenten. De stage maakt immers ook een deel uit van het uiteindelijke gerealiseerde niveau van de student en studenten kennen best zo snel mogelijk de competenties die zij tijdens de stage(s) zullen nastreven. De opleiding moet dan ook evaluatiecriteria voor de stage uitschrijven, die gekoppeld zijn aan de beoogde eindcompetenties. In het algemeen zou een visie ten aanzien van de plaats en de relevantie van de stage in het opleidingstraject een meerwaarde zijn volgens de commissie; hier moet de opleiding werk van maken.

Over het algemeen trof de commissie tevreden studenten aan die de belichaming vormen van een dynamisch en georganiseerd proces van verandering. Zoals eerder gemeld vinden zij dat ze van verschillende disciplines een graantje hebben kunnen meepikken tijdens de opleiding en zijn ze tevreden over het vernieuwde programma. De stages die zij hebben gelopen vinden zij een behoorlijke voorbereiding op de instap in het werkveld; enkele studenten zijn zelfs voorstander van meer of langere stages gedurende de opleiding.

De vertegenwoordigers van het werkveld met wie de commissie in gesprek ging, waren over het algemeen positief over de afgestudeerden van de opleiding. Zij waarderen het betrokken te zijn (geweest) bij de (tussentijdse) beoordelingen van de masterproef of bij het vormgeven en beoordelen van kleinere gastcolleges. Volgens hen is de instap in het werkveld in het algemeen geen sinecure en is het naar buiten komen van de opleiding met haar resultaten een must. Dit was eveneens één van de aanbevelingen van de vorige commissie, waarbij de opleiding de nodige stappen heeft gezet om dit te remediëren. Zo worden er bijvoorbeeld lezingen gegeven in het werkveld (Cultuurplatform), gekoppeld aan een workshop met de studenten Productdesign; een win-win-situatie voor beide partijen. Alle masterstudenten presenteren hun eindwerkproject tijdens de eindejaarstentoonstelling 'EXIT', docenten namen deel aan de zevende Design Triennale 'Conflict & Design' die van december 2013 tot maart 2014 plaatsvond op de campus, resultaten van het werk van studenten wordt op de campus getoond, enzovoort. Dit is een greep uit de initiatieven waarin de opleiding deelneemt. De commissie waardeert de bereidheid van de opleiding om haar zichtbaarheid te vergroten en wenst de opleiding aan te sporen hiermee verder te gaan.

Tijdens het gesprek met de commissie merkte het werkveld immers op dat de opleiding de laatste tijd opnieuw een grotere openheid vertoonde. Volgens hen is de opleiding nodig in de regio, en ook de commissie merkte op dat de opleiding haar uniekheid blijft behouden.

De commissie kan concluderen dat de opleiding er na de vorige visitatie werk van heeft gemaakt om een verbeterplan op te stellen en allerlei maatregelen ter verbetering op te nemen. Hoewel het werk nog niet af is, vindt de commissie dat de opleiding er in is geslaagd om haar gerealiseerd niveau op te tillen. Dit is zichtbaar in het nieuwe curriculum, de tevredenheid van de stakeholders, het reeds verhoogde niveau van de masterproeven, de resultaten met betrekking tot internationalisering en de grotere zichtbaarheid van de opleiding. De commissie kende daarom de score 'voldoende' toe aan dit facet. De voornaamste werkpunten zijn nu het uitrollen van het volledige curriculum over de komende academiejaren en het implementeren van een sluitende evaluatieprocedure voor de masterproef en de stage. De commissie meent dat de opleiding op de goede weg is en wenst haar alle succes toe voor de toekomst.

Aanbevelingen:

- Maak werk van het correct refereren in alle cursusmateriaal.
- Optimaliseer de (tussentijdse) feedback met betrekking tot de masterproef en wees aandachtig voor de zelfreflectie van studenten in de masterproef.
- Streef naar een evaluatiedocument voor de masterproef met aanreiking van gedragsindicatoren of rubrics, gekoppeld aan de beoogde eindcompetenties.
- Werk een visie uit over de plaats van de stage in de opleiding en maak, net zoals bij de masterproef, verder werk van de stage-evaluatie.

Facet 6.2 Onderwijsrendement

Beoordeling 2011

In het visitatierapport kende de commissie de opleiding een **voldoende** toe voor het facet 6.2.

Conclusie bij onderwerp 6: Resultaten

Gegeven de positieve score die aan het facet 6.1 wordt toegekend en de aangehaalde motiveringen bij de herbeoordeling, en overwegende de positieve score voor facet 6.2 die in het rapport uit 2011 werd toegekend, besluit de commissie op onderwerpniveau tot een positief oordeel voor de opleiding.

INTEGRAAL OORDEEL VAN DE COMMISSIE

Gegeven de bovenstaande positieve score die bij de herbeoordeling aan het onderwerp zes (Resultaten) werd toegekend, en overwegende de positieve scores die in het rapport uit 2011 werden toegekend, besluit de commissie dat er binnen de opleiding voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn en heeft zij aldus een positief eindoordeel over de Bachelor of Arts in het Productdesign en de Master of Arts in het Productdesign.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

Personalia van de leden van de visitatiecommissie

Peter Vink

Prof. dr. Peter Vink is inmiddels een dertiental jaar hoogleraar aan de faculteit Industrieel Ontwerpen van de TU-Delft. Hij doceert daar en begeleidt 10 promovendi op het terrein van ontwerpen van omgevingen en producten. Daarnaast leidt hij bij TNO (een onderzoeksinstituut) een afdeling met 42 academici die actief zijn op het terrein “duurzame arbeidsproductiviteit”. Internationaal is Peter Vink bekend om zijn werk op het terrein van het ontwerpen van comfortabele interieurs (vliegtuigen, treinen, auto's en kantoren) onder andere door de 250 publicaties en adviezen bij BMW, Airbus, Boeing, Yamatake, Bahco, Volvo en Philips. In 2011 verkreeg hij de Hendrick Distinguished International Colleague Award. De Human Factors and Ergonomics Society van de USA geeft dit soms aan “the non-US citizen who has made the most valuable contribution to this field in the past”. In 1983 is Peter Vink afgestudeerd aan de faculteit Bewegingswetenschappen van de VU op het onderwerp: een onderwijsmethode “functionele anatomie”. Van 1983-1987 is hij docent in het HBO geweest, van 1987-1990 beleidsmedewerker en in 1990 is hij bij TNO begonnen als onderzoeker. Hij was in 2011 betrokken bij de oorspronkelijke visitatie van de opleiding Productdesign aan de MAD-faculty in Genk.

Ivan D'haese

Ivan D'haese studeerde Pedagogische wetenschappen aan de Vrije Universiteit Brussel en heeft meer dan 25 jaar ervaring in het hoger onderwijs. Hij startte zijn loopbaan in de lerarenopleiding. Hij was gedurende 8 jaar verbonden aan de VUB als praktijkassistent en stageleider. In 1989 werd hij stafid-onderwijskundige bij het Studiecentrum Open Hoger Onderwijs. Sinds 1997 is hij verbonden aan de Hogeschool Gent, aanvankelijk als coördinator van de opleiding Onderwijsmanagement, naderhand als stafmedewerker onderwijsontwikkeling en -vernieuwing. Zijn uitgebreide reeks bijdragen op conferenties en in vaktijdschriften omvatten een brede waaier aan onderwijskundige onderwerpen, hoofdzakelijk inzake onderwijsprofessionalisering, afstandsonderwijs en ICT-implementatie. Hij was regelmatig actief als evaluator van onderwijsprojecten in het kader van ontwikkelingssamenwerking en voorheen ook commissielid in meerdere visitatiecommissies, waarvan de meest recente de professioneel gerichte bacheloropleiding Vroedkunde en de professioneel gerichte bacheloropleiding Toerisme zijn. Hij was in 2011 betrokken bij de oorspronkelijke visitatie van de opleiding Productdesign aan de MAD-faculty in Genk.

Chequita Nahar

Chequita Nahar studeerde Beeldende Kunsten aan de Academie Beeldende Kunsten te Maastricht en haalde daarna een postgraduaat-masterdiploma aan het Sandberg Instituut in Amsterdam. Ze heeft verschillende onderwijsopdrachten uitgevoerd in onder andere de Academy of Fine Arts in Utrecht, de Academy of Fine Arts in Maastricht, het Sandberg Instituut Amsterdam en de Antwerpen Academy Juwelontwerpen. Sinds 2003 was zij hoofd van het departement Jewelry and Product Design van de Academy of Fine Arts in Maastricht. Vanaf 2013 nam zij de functie van Dean van de Academy of Fine Arts in Maastricht op. Daarnaast is zij zelf juwelenontwerpster en richt zij verschillende tentoonstellingen in. Haar werk is tentoongesteld in enkele openbare collecties, zoals die van het Museum voor Moderne Kunst Arnhem, het Rijksmuseum Amsterdam en de Stichting Ringen Collectie in Zwitserland. Zij is regelmatig jurylid voor stichtingen of organisaties rond juwelenontwerp en auteur van enkele artikels over dit onderwerp. Zij sleepte in 2008 nog de Noortman Apart Prijs in Maastricht in de wacht.

Ilse Van den Broeck

Ilse Van den Broeck behaalde het diploma van Handelsingenieur aan de Economische Hogeschool Limburg. Na enige werkervaring in bedrijven, haalde zij het diploma van Specifieke Lerarenopleiding in 2002. Sindsdien gaf zij les in enkele middelbare scholen met lesopdrachten in onder andere wiskunde, economie en toegepaste informatica. Sinds 2002 tot 2005 gaf zij les in het Centrum Voor Volwassenenonderwijs De Oranjerie voor de vakken Toegepaste Informatica, Italiaans, Boekhouden en Economie. Zij nam er ook de coördinatie van de vakgroepen Tweedekansonderwijs en Informatica op zich. Vanaf 2005 tot 2013 was zij directeur van het CVO CTT te Genk. Sinds 2010 is zij er in loopbaanonderbreking om een nieuwe studie aan te vatten. Ilse studeert momenteel Interieurarchitectuur aan de Provinciale Hogeschool Limburg, een opleiding die ondertussen overgegaan is in de Universiteit Hasselt. Zij beëindigt er in academiejaar 2014-2015 haar Bachelor Interieurarchitectuur.

BIJLAGE 2

Bezoekschema

Verkorte visitatie Productdesign – Bezoekschema (facet 6.1)

08.30	aankomst commissie, inzage van de materialen
10.00	opleidingsverantwoordelijken en kwaliteitszorgverantwoordelijken
11.00	intern overleg
11.15	studenten (representatief samengesteld, max. 10 personen)
12.00	intern overleg
12.15	lunch voor de commissie
13.15	werkveld
13.40	alumni (via Skype)
14.05	intern overleg
14.15	docenten (inclusief stagebegeleiders en masterproefbegeleiders) (max. 10 personen)
15.15	intern overleg
15.30	vrij spreekmoment
15.45	opleidingsverantwoordelijken
16.15	intern beraad en voorbereiding mondelinge rapportering
18.15	mondelinge rapportering